

**Програма
вступного фахового випробування**

при вступі на навчання
для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “**Спеціаліст**”
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “**Бакалавр**”

*напрямок підготовки 0403-Політологія
спеціальність 7.040300- Політологія*

Пояснювальна записка.

Головним завданням вступного фахового випробування для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст” за спеціальністю „Політологія” є інтеграція вищої педагогічної освіти, науки і передової практики, поглиблення і закріплення теоретичних знань з метою всебічного застосування в процесі педагогічної діяльності.

Вступне фахове випробування включає комплексний іспит із історії політичних вчень, загальної теорії політики, методики викладання політології.

В сучасних умовах важливим завданням даного курсу є пошук форм і засобів стимулювання політичної активності молоді, сприяння духовному оновленню суспільства, формуванню духовної і політичної еліти. Зважаючи на специфіку і особливості предмету і підготовку студентів до практичної роботи в даному напрямку доцільно звертати увагу на навчальну, розвиваючу та виховну функції педагогічного процесу.

Загальна теорія політики є однією з базових дисциплін, що складають теоретико-методологічну основу підготовки спеціаліста-політолога. Вивчення основних категорій та проблем, що складають предмет теорії політики, відбувається у нерозривному зв'язку з розглядом їх специфіки в сучасному українському політичному житті.

З врахуванням сучасних тенденцій політичного знання пропонується випробування з курсу “Історія зарубіжних політичних вчень”, яка є першою частиною розвитку політичного знання у студентів фахових спеціальностей і напрямків. Іспит розрахований на інтерполяцію студентами новітнього досвіду вивчення політичної теорії та досвіду її теоретичного узагальнення.

В сучасних умовах важливим завданням є пошук форм і засобів стимулювання політичної активності молоді, сприяння духовному оновленню суспільства, формуванню духовної і політичної еліти. Зважаючи на специфіку і особливості предметів і підготовку студентів до практичної роботи в даному напрямку доцільно звертати увагу на навчальну, розвиваючу та виховну функції педагогічного процесу.

Метою вступного фахового випробування для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст” за спеціальністю „Політологія” є:

- вміння сформулювати методологічні основи категоріального політологічного мислення. Пов'язати знання із «політичної історії», «теорії держави і права», в єдиний контекст політичної науки, спадковості і причинно-наслідковості політичних знань;
- ерудиція студентів в основних концепціях, категоріях та методах, що створюють основу для об'єктивного осмислення політичної сфери суспільства, раціональної політичної активності;

- закріплення знань з політології та вміння використовувати ці знання в процесі педагогічної діяльності.

Завдання вступного фахового випробування для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст” за спеціальністю „Політологія” є:

- перевірка знань про об’єкт, предмет, принципи та методологію політичної теорії;
- аналіз сутності, ознак, основних концепцій та функцій політичної влади;
- системна характеристика політологічної теорії держави;
- аналіз поняття, рис та особливостей формування громадянського суспільства;
- розгляд структури, функцій та типології політичної системи;
- розкриття сутності, параметрів, типології політичних режимів;
- розгляд чинників, історичних моделей, стадій та ознак процесу демократизації.
- формулювання і окреслення знань по інформаційному змісту політики, базових політологічних категоріях, основних синтетичних понять історико-політичного змісту

Студент–політолог повинен розуміти методiku наукового аналізу і узагальнення педагогічного досвіду, а саме навчання й аналіз передового досвіду викладачів політології, досвіду своїх одногрупників. Знати різноманітні інтерпретації політичних проблем, що є могутньою теоретико-методологічною передумовою формування сучасного стилю політичного мислення та політичної дії, політологічну теорію держави, основні концепції та функції політичної влади, структуру, функції та типології політичної системи.

Частина перша. Історія політичних вчень

Проблеми політики, держави і влади в політичній теорії Ст. Сходу. Порівняйте основні підходи до розуміння держави і правителя в політичній теорії Античності і Ст. Сходу.

Проблема демократії, ідеї та сутності політики в політичній теорії Ст. Греції

Система політичних та соціальних регуляторів в політичній теорії Ф.Аквінського.

Громадянські свободи та юридичні регулятори у творах римських юристів.

Проблема “змішаної держави” та її характеристики.

Проблема суспільного договору в політичній теорії та його роль у раціоналізації політики.

Гуманізм і раціоналізм суспільно-політичної думки епохи Ренесансу.

Основні цінності політичної думки України ХУІІІ- поч. ХХ ст. Проблема індивідуального і державного.

Місце і роль людини в політичній теорії класичного лібералізму. Особливості української ліберальної політичної теорії. Основні категорії та політичні парадигми в політичній теорії М.Грушевського та М.Драгоманова.

Ідея правової держави у політологічній спадщині Б.Кістяківського.

Концепція інтегрованого націоналізму Д.Донцова.

Націотворча державницька концепція В.Липинського.

Загально-демократичний етап в історії української політичної думки (14- кін.18 ст.).

Ідея слов'янського єднання в історико-політологічній спадщині Кирило-Мефодіївського братства.

Консервативний напрям в історії української політичної думки.

Народницький напрям в історії української політичної думки.

Національна ідея в історії української політичної думки.

Правові і суспільно-політичні погляди С.Дністрянського.

Суспільно-політичні погляди українських десидентів-шестидесятників.

Загальна характеристика політичної думки США доби боротьби за незалежність.

Особливості американського просвітництва.

Політична теорія Г.Ф.Гегеля про сутність і структуру громадянського суспільства.

Політичні погляди Ш.Л.Монтеск'є.

Розвиток політичної думки європейського середньовіччя.

Політичні теорії традиційного типу. Зародження консервативного напрямку в політичній свідомості. Роль традиції в політичному розвитку.

Політичні теорії релігійно-просвітницького характеру (Т.Мюнцер та М.Лютер).

Політична теорія російського декабризму: Проекти конституційного устрою та принципи політики.

Політична концепція класичного марксизму. Погляди К.Маркса та Ф.Енгельса на державу, владу і політику.

Політична теорія Дж. Лока. Особливості теорії розподілу влад в творах Дж. Лока.

Пізнання політики за Дж.Локом.

Політичні концепції Б. Констана та І. Бентама. Сутність політичного лібералізму.

Частина друга. Загальна теорія політики

Демократія як гуманістична цінність. Багатоаспектність демократії як соціально-політичного і правового явища. Проблема демократизації політичного режиму в постсоціалістичних країнах.

Політична еліта України: особливості формування і розвитку.

Сутність політичної модернізації. Критерії і типи політичної модернізації. Основні типи політичної модернізації.

Партійна системи в Україні: характер та динаміка розвитку.

Актуальні завдання становлення і розвитку демократичної політичної культури України в сучасний період.

Сутність легітимності політичної влади. Проблема політичної влади в сучасній політичній науці. Влада як явище суспільного життя. Концептуальні підходи до проблеми політичної влади (Р.Даль, Т.Парсонс, М.Вебер).

Політична наука як інтегративна наука. Предмет і метод політичної науки. Взаємозв'язок політичної науки із філософією, політичною психологією, соціологією та іншими науками. Формування і розвиток національної школи політології в сучасній Україні: утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни. розвиток фундаментальних досліджень (філософія та соціологія політики, та ін.).

Поняття та критерії політичних режимів. Класифікація політичних режимів. Авторитаризм як тип політичного режиму та метод управління суспільством. Типи авторитаризму. Тоталітаризм як політичний режим та ідеологія. Історична приреченість тоталітаризму. Динаміка політичного режиму в сучасній Україні.

Держава як політичний інститут. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Порівняльний аналіз президентських та парламентських республік: проблема реалізації політичної реформи в Україні. Динаміка основних функцій сучасної держави. Ліберальні, неоліберальні, неоконсервативні держави, соціал-демократичні держави. Теорія і практика соціальної держави.

Політичний конфлікт і політична стабільність: проблеми взаємодії.

Політична опозиція: поняття, види та функції. Аналіз політичної опозиції в українському суспільстві.

Типологія виборчих систем.

Основні закономірності політичного життя суспільства. Особливості політичних закономірностей. Сучасні уявлення про громадянське суспільство. Проблема становлення громадянського суспільства в Україні.

Поняття та види політичної діяльності. Політична участь та її значення.

Суть і структура політичного життя суспільства.

Суть національних інтересів та шляхи їх реалізації на міжнародній арені

Розвиток парламентаризму в Україні.

Частина третя. Методика викладання політології

Поняття, напрямки розвитку та проблеми становлення політичної освіти в Україні.

Прийоми і методи активізації семінарських занять з політології.

Прийоми і методи унаочнення при вивченні курсу “Політологія”.

Організація навчального процесу на основі модульного принципу. Прийоми і методи активізації лекційних занять.

Нетрадиційні методи навчання.

Сутність і значення самостійної роботи студентів. Види самостійної роботи. Робота з книгами, написання рефератів.

Лекція як форма організації навчання. Особливості семінару, його задачі та функції.

Методика проведення нетрадиційного заняття на тему: “Політична система суспільства”.

Методика читання лекції на тему : “Політологія як наука і навчальна дисципліна”.

Методика читання лекції на тему: “Політика як суспільне явище”.

Використання порівняльного аналізу політичних явищ при викладанні вузівського курсу політології.

Спецкурс з політології. Методика його підготовки та читання.

Основні завдання викладання політології у вищій школі.

Методика читання лекції на тему: “Політичні партії і партійні системи”.

Використання проблемного методу навчання при викладанні вузівського курсу “Політологія”.

Роль і класифікація завдань при вивченні вузівського курсу.

Методика проведення семінарського заняття на тему: “Політична культура і політична свідомість”.

Формування знань, умінь і навичок студентів в процесі вивчення вузівського курсу “Політологія”.

Методика написання курсової (дипломної) робіт.

Основні вимоги до викладання політології у вищій школі.

Методика проведення нетрадиційного заняття на тему: “Громадські організації та суспільно-політичні рухи”.

Методика викладання теми: “Виборчі системи в сучасній політичній системі”.

Використання емпіричних даних.

Лекція як форма організації навчального процесу. Види, структура і план лекції з політології.

Методика проведення нетрадиційного заняття на тему: “Громадянське суспільство і політичне життя”.

Методика читання лекції на тему: “Розвиток політичної думки в Україні: історія і сучасність”.

Методика проведення семінарського заняття на тему: „Політика як суспільне явище”.

Використання рейтингової системи оцінювання знань і вмінь студентів

Методика викладання теми: “Особа і політика”.

КРИТЕРІЇ

оцінювання відповідей абітурієнтів Інституту
політології та права

на комплексному випробуванні з „історії політичних вчень, загальної теорії політики та методики її викладання”:

- обсяг і глибина знань;
- вміння критично і творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки;
- вміння пов'язувати теоретичні знання й практичні навички;
- обізнаність із основною та додатковою літературою;
- вміння чітко, точно й правильно оформлювати відповідь на всі теоретичні питання;
- рівень мовленнєвої та загальної культури. Зокрема: вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної вимови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

<i>Рівень</i>	<i>Кількісна характеристика рівня</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта на питання теоретичного змісту</i>
Низький	100-123 бали	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
Задовільний	124-149 балів	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Достатній	150-174 балів	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
Високий	175-200 балів	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

Голова фахової комісії

проф. Андрусишин Б.І.